

od očeta nalog obiskati papeža Leona XIII. v Rimu. Tukaj se je mudil in papeža obiskal tudi ruski princ Pavel. — Srbski kralj Milan grozovito ravna z ugrabljenimi vstaši. Zaporredom jih da obsoditi in takoj ustreliti. Ta grozovita naglica se nikder ne odobrava. — Egipčani so bili zopet tepeni. Od Suakima ob Rudečem morji odposlali so 5 bataljonov proti zamorskemu preroku in kralju Mahdiju. Ti so bili pa kmalu zajeti in posekani, le 50 mož je vslo zapustivši kanono, katero so imeli seboj. Sedaj se uže Angleži bojijo za Egipt in peljajo 5 regimentov iz Indije po morji Egipčanom v pomoč. — Kitajci so v Kantonu začeli Kristjane in sploh Evropce preganjati in so razdrli katoliško cerkvice v mestu. V Tonkingu so zopet Francoze napali pa so bili vselej tepeni. Sedaj dobijo Francozi baje kmalu toliko pomoči z doma, da bodo sami mogli napadati sovražnika.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski kmet 1000 let pod nemškim gospodstvom.

IV. Bilo je l. 1515, ko se kmetje okolo Brežic do Celja in Konjic vzdignejo zoper nemško gospodo. Srditost je morala velika biti. Nemški gospodje so namreč pravili: kmet naj z voli seno žre in se naj z njimi ravna kakor z osli. Kmetje pa so tirjali „staro pravdo“, t. j. stare pravice nazaj. Navrelo jih je na tisoče pa so bili razkropljeni, nekateri ubiti, drugi pa k cesarju v Augsburg poslani. Cesar jih prijazno sprejme in opominja, naj bodo mirni, pravice se jim priznajo. Ker pa cesar zaradi vojske z Benečani ni utegnil priti na Štajersko, menili so kmetje, da grajščaki cesarja zadržavajo. Na to se jih vzdigne 80.000 in od Brežic do Celja, Konjic in Lipnice gradove razdirajo, grajščake kolejo, da je bila strah in groza. Naposled prilomastijo vojaki in grajščaki nad nje pod vodstvom Sigmunda Ditrichsteina in Jurija Herbersteina ter jih blizu Ptuja razbijejo. Mnogo jih potolčejo na drevje obesijo, 136 v Gradec odženejo in tam obesijo. Nemški grajščaki so se potem še dolgo rogali slovenskemu kmetu in se hvalili v robatej pesmi, kakor so jih umarjali:

gar maniger ward erstochen

auf der bauren seyt,

in klainer zeit.

Stara prauda!

sy haben die schantz verloren,

man hat sy trucken geschoren

Leuhkup, leuhkup uvoga gmajna,

durch ihr falsch sinn und arglist

erhangen und auch gespist.

L. 1573 vzdignejo pa se hrvatski kmetje v Zagorji zoper grajščake. Rajši stokrat umreti,

pravijo, kakor više tlako delati. Vodja jim je pogumni Matija Gubec iz Stubice pa prebrisani Ilija Gregorič od Brdovec. Slednji se obrne kraj Save na Kranjsko in Štajersko, pri Sevnici ukrene v Planino. Tukaj pa izve, da je njegov kranjski oddelek vsled izdajstva od Uskokov in od kranjskih grajščakov pod grofom Thurnom posekan blizu Krškega. To preplaši tudi njegove pristaše in zato se obrne proti Hrvatskemu nazaj, da se združi z Gubcem. Toda blizu Pilštanja ga dohiti nemški grof Schratenbach in razprši kmete ali jih pobije. Ilija beži v Bizeljske gorice, kder ima ženo in otroke skrite, v naglici vzame od njih slovo in skuša uiti na Turško pa uže blizu Samobora je ugrabljen, na Dunaj in v Zagreb odpeljan in umorjen. Tukaj je tudi uže pred njim Matija Gubec, kmetijski kralj, storil grozno smrt. Premagan od grajščakov in ugrabljen bil je v Zagreb odgnan in tukaj na razbeljen, žareč železni tron posajen in z razbeljeno žarečo železno krono kronan, da je v strašnih mukah dušo izdehnil. Tako je delala nemška in magjarska gospoda s slovenskim kmetom, skoro še huje kakor Judje s Kristusom.

Vkljub temu pa se je gospodstvo grajščakom polagoma rušilo in osoda kmetova izboljšavala, to pa največ s pomočjo vladarjev iz Habsburške hiše. Tako je cesar Karl VI. dovolil kmetom l. 1713 tobak saditi in prodavati in ves dobiček za se porabiti. Še huje djalo je grajščakom cesarjevo dovoljenje koruzo saditi, ki je desetine prosta bila. Ljudje so kmalu zapazili, kam cesar meri, in so začeli prav marljivo saditi in sejati koruzo. Jednako tudi krompir, ki je tudi bil davščine prost. L. 1728 je isti cesar proglasil desetinski patent in precej uredil sitno pobiranje desetine. Še več je storila Marija Terezija.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 50. Nemškutar pride v gostilnico ter vpraša, če so „frava“ zdravi? Natakarica ga prav ne razume in misli, da vpraša, če je krava zdrava. Zato mu reče: krava je zdrava pa gospa so boleni!

Razne stvari.

(Hudo zbolel) je naš poslanec g. Miha Herman v Gradci.

(Načelnika) okrajnemu zastopu konjiškemu volijo 18. t. m. Upamo, da takrat nobeden slovenski mož v stran ne potegne, ampak stori svojo narodno dolžnost. Slovenci zbirajo se 18. t. m. v gosp. Druškovičevj gostilni ob 1. uri popoldne.

(Divja strelca) sta imela pri sv. Marjeti na Dravskem polju le jedno puško pa skrito. Mladi Klauž jo hoče izvleči, puška se sproži in Klauž se zvrne mrtev na tla.